

Sayın Bakanım,
Sayın Genel Müdürüm, Genel Müdür Yardımcılarımla,
Sayın TMB ve ASMÜD Yönetim Kurulu Başkanları,
Değerli Bölge Müdürlerimiz,
Karayolları ailesinin değerli mensupları,
Saygıdeğer katılımcılar ve meslektaşlarım;

Karayolları 67. Bölge Müdürleri toplantısının “İdare-Müteahhit İlişkileri” konusundaki oturumu ile ilgili davetiniz için, Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği ve tüm meslektaşlarımız adına çok teşekkür ederim.

Ben öncelikle Birliğimizin özelliklerini size kısaca hatırlatmak istiyorum. Daha sonra doğrudan kurumunuzla olan çalışmalarımıza ve bu alandaki iyileştirme önerilerimize geçeceğim.

Bildiğiniz üzere, Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği, teknik müşavirlik hizmetlerini güvenilir uzmanlık düzeyinde sunan bağımsız ve milli firmaların ve kişilerin sektörel çatı kuruluşudur. Kuruluşu 1980 yılıdır.

Halen yaklaşık 150 üyesi, 5,000 kişilik iş gücü ile yıllık yaklaşık 400 milyon dolarlık bir ciro büyüklüğünü temsil eden Birliğimiz, Uluslararası Müşavirler Birliği “FIDIC” ve Avrupa Müşavirler Birliği “EFCA” üyesi olup, DEİK Dış Ekonomik İlişkiler Kurumunun da kurucu ve aktif üyelerinden biridir. Birliğimiz, ayrıca, merkezi İstanbul’da olan İslam Ülkeleri Müşavirler Birliği ile de ortak çalışmalar yürütmektedir.

Birliğimiz, yapısı, üye sayısı ve amacı itibarıyla meslek odalarından farklıdır ve üye sayımız sınırlıdır. Çünkü bizler teknik müşavirliğin belli bir teknik birikim ve olgunluk seviyesinde icra edilmesi gerektiğine inanmaktayız. Temel ilkelerimiz; bağımsızlık, kalite, dürüstlük, sürdürülebilirlik, eşit rekabet kurallarının uygulanması ve hizmetlerin uluslararası etik kurallara uygun şekilde ve kurumsallaşmış bir yapıyla gerçekleştirilmesinin sağlanmasıdır.

Birliğimizin geçtiğimiz iki gün içerisinde tamamladığı önemli bir etkinliği de buradan sizlerle paylaşmak isterim. Birliğimiz her sene sektörümüzü ilgilendiren güncel bir konuda 2 günlük bir konferans düzenlemektedir. Bu sene “Türk Dili Konuşan Ülkeler Teknik Müşavirlik Firmaları İşbirliği Konferansı”nı düzenledik. Azerbaycan, Özbekistan, Kırgızistandan ve Kazakistan’dan aralarında Azerbaycan Demiryolları İdaresi Müdürü ve Azerbaycan Fevkalade Haller Bakanlığı Müdürü, Kırgızistan Yollar İdaresi Genel Müdürü ve Kazakistan Yollar Komitesi Başkan

Yardımcısı'nın da bulunduğu 18 yetkiliyi ve bu ülkelerin özel sektör temsilcilerini Ankara ve İstanbul'da ağırladık. Onlara üye firmalarımızın çok başarılı çalışmalarını ve ülkemizde vücuda gelen mega projeleri tanıtmaya fırsatı bulduk. Çok etkilendiklerini ve faydalandıklarını ifade ettiler. Ayrıca, halihazırda bu ülkelerde fiilen çalışan önemli sayıdaki firmalarımız için aktivitelerini genişletmek için yeni temaslar tesis kuruldu. Türk mühendislik sektörünün bilgi birikimini ve deneyimini yurt dışına taşımak için Ekonomi Bakanlığı ve DEİK ile birlikte çok önemli hamleler yapmaktayız, bu alanda çok önemli fırsatların var olduğuna inanıyoruz.

Değerli katılımcılar, Türkiye Cumhuriyeti 100. Yaşına yaklaşmaktadır. Genç nüfusumuz, önemli ekonomik büyüklüğümüz ve yetişmiş kadrolarımız ile hem bölgemizde lider konumda bulunma hem de dünya üzerinde söz sahibi olma arzusunda. Ülkemiz, bayırlık alanında kurulduğu günden beri hiç durmadan kıymetli yatırımlar yapmaktadır. Bu yatırımlar her geçen gün teknolojik imkanlar ile orantılı olarak daha karmaşık seviyelere ulaşmaktadır. Ancak ülkemizin sermaye gücü kısıtlıdır. Bu nedenle yurt dışından doğrudan yatırım sağlamak veya kredi kullanımı ile borçlanmak zorundayız. Bu nedenle, ürettiğimiz bu tesislerin hem çok kaliteli olması, hem hızla inşa edilerek ekonomiye hızlı geri dönüş sağlaması, hem de en optimum maliyetle tamamlanması gerekmektedir. Yani "ZOR" u başarmak zorundayız. Bu noktada sadece yatırımcı kuruluşlarımızın teknik teşkilatları yeterli olmamaktadır. Devlet kurumlarımız, olabildiğince ülkemizin yetişmiş özel sektör gücünü ve imkanlarını da seferber etmeli ve gücünü arttırmalıdır. Karayolları Genel Müdürlüğümüz bu konuda teknik müşavir kullanan önemli kurumlardan birisidir ancak bu işbirliğini çok daha ileri seviyeye taşımak ve arzulanan kaliteyi oluşturmak için tarafların her ikisine de görevler düştüğünü gözlemlemekteyiz.

Kurumunuz, bizlerden son teknolojiler ve kaliteli hizmet beklemekte haklıdır ancak bunun şartlarını da sağlamayı hedeflemelidir. Eğer bu konuda hemfikirsek, basit ve çok hızlı iyileştirmeler neler olabilir beraberce onlara bakalım arzu ederseniz;

İhale Yöntemleri: Mümkün olduğunca danışmanlık yöntemiyle ihale yapılmamalıdır. Bu yöntemle yapılan Proje ve Müşavirlik hizmetleri ihalelerinde kalite ve fiyat esaslı değerlendirmenin önemine samimiyetle sahip çıkılmalı, değer verilmeli ve zaman ayrılmalıdır. Bütün teklif verenlerin eş teknik puan alması beklenen ve normal bir durum olamaz. Hizmet alım yöntemiyle ihale yapılmasında ise, aşırı düşük gerçekçi olmayan tekliflerin elenmesinde ve önlerinin kesilmesinde cesur davranılmasını bekliyoruz. Kanımızca, bu yöntemle, takip eden ihalelerde teklif verenlerin sorumlu hareket etmesi sağlanacak ve kurumunuzun kaliteye verdiği değer gösterilecek, daha doğrusu Kurumunuzun bu konudaki duruşu segilenecektir. Bu salondaki herkes yaptığının gerçekçi maliyetini bilmektedir lütfen hassasiyet göstererek gerçekçi olmayan yaklaşımların önünü keselim.

Milli Firmaların korunması ve öncelik sağlanması: Türk müşavirlik sektörü, sınırlı sayıda çok özel konu dışında bugün kurumunuzun tüm ihtiyaçlarına cevap verecek bilgi birikimine sahiptir. Ayrıca sürekli gelişmesi ve güçlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla sadece %15 fiyat avantajıyla yabancı firmalara karşı bir korumayla, sizinle hemfikir olduğumuzu düşündüğümüz bu hedefe ulaşamayız. Önseçim aşamasında, 100% ü bizim insanımız tarafından kurulmuş ve yürütülen firmaların daima ön planda olması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Bu konuda somut önerilerimiz mevcuttur ve basit düzenlemeler ile bu hedeflere ulaşılabilir.

Projelendirme hizmetlerinde götürü bedel ile hizmet alma alışkanlığı: Her insan ve kurum alacağı hizmet için cebinden ne kadar para çıkacak tam olarak bilmek ister, belirsizlik huzursuzluk yaratır. Ancak her zaman bunu sağlamak mümkün ve adil değildir. Ön ve kati projeleri tamamlanmış bir tesisin uygulama projesine ne kadar para harcanacağını herkes % 100e yakınlıkta söyleyebilir. Ama güzergahı net olmayan bir yolun, bütün araştırma ve etüt miktarlarını, tasarımları yapılacak yapıların adet, tip ve uzunluklarını önceden tahmin edip bütün olası hizmetleri değişmez tek bir fiyatın içine sığdırıp hareket etmek bütün riski teknik müşavirin omuzuna yüklemektedir. Bizim buna gücümüz yetmez. Çok uzun zamandır dile getirmekteyiz. Birim fiyatlı ihale yöntemi taraflar için en adil olandır. Hem teknik müşaviri bilinmeyenlere karşı makul seviyede korur hem de devletin kasasını da bilinmeyenler nedeniyle riskler ile şişmiş bütçelerden korur. Kurumunuz birim fiyatlı hizmet alımını hazırlayacak teknik birikim ve kadrolara sahiptir lütfen en kısa sürede bu düzene geçiş sağlayalım. Biz gerekirse katkı vermeye hazırız.

Mali Konular: Tabii herşeyden önce doğru fiyatla iş almak esastır. Bizce doğru fiyat: Çalışanlarımıza doğru ücretin ödediğimiz, gerekli donanımları sağlayabildiğimiz, işi zamanında bitirecek bütçesi olan ve şirkete makul bir kar getirecek bir fiyattır. Aynı zamanda bir de nakit akışını gelir/gider dengesinde tutan bir iş bizler için çok önemlidir. Özellikle götürü bedelli projelendirme hizmetleri bizler için nakit akışı anlamında çok zorlayıcı olmaktadır. Tüm yasal kurum onayları tarafımıza ait olan işlerde ödeme aşamasına gelinene kadar çok fazla gider yapılması gerekmektedir. Bu konu yeniden tarflenmiş ödeme adımlarıyla çok basit ve hızlı şekilde gerçekçi hale getirilebilir.

Bir başka konu da avans ödemesi olmayan ve fiyat farkı olmayan işlerdir. Avans ödemesi olmadığı için firmalar çoğu zaman bankalardan kredi kullanmaya mecbur kalıyor, çünkü Firmalarımızın gücü yetmiyor. Örneğin 25 milyon TL lik yıllara yayılı bir kontrollük hizmetinin ilk yatırımı en az 1 milyon TL olmaktadır. Niye bankaları zengin ederken, kredi maliyetlerini de devlet ödesin? Ayrıca yaşadığımız değişken ekonomik dünyada olası fiyat değişikliklerini de önceden tahmin etmek de gittikçe zor olmaktadır. Biz tüm hizmetlerde makul bir avans ödemesinin firmanın hızını arttıracaklarını ve fiyat farkının verilmesinin daha eşdeğer ve gerçekçi

teklifler hazırlanmasına imkan vereceğini düşünmekteyiz. Öte yandan uluslararası çıkılan işlerde vergi muafiyeti çok faydalı bir konuydu bunu tekrar sağlamanın yollarını aramalıyız diye düşünüyoruz.

Çok önemli bir konu da müşavirlik ihalelerinde personel birim fiyatların tanımındadır. Şu anki durumda örneğin 7000 TL dolayında brüt ücrete uzman mühendis çalıştırmamız beklenmektedir. Bu takdir edersiniz ki ne bize ne size yakışmaz ve aranan kaliteyi getirmez. Öte yandan bu ücretler YİD kontrollüklerinde birkaç kat artabilmektedir. Dolayısıyla her işimiz için iyi kaliteyi hedeflemeliyiz. Bu konuda karşılıklı çalışmanın faydalı olacağı inancındayız. Gerçekçi ücret rakamlarını birlikte tespit edebiliriz.

Hem projelendirme hem de müşavirlik ihalelerinde işe özgü araç ve diğer personel temini de sanırım gerçekçi ihtiyaç boyutlarının çok ötesine geçti. 130 kişilik bir konrolluk teşkilatı için 65 şöförü araçlık bir filonun talep edilmesi, hizmetimizin amacının dışına çıktığımız anlamına gelmektedir. Bizleri de hem mali anlamda, hem iş güvenliği ve sağlığı hem de özlük hakları vb benzer konularda çok zorlamaktadır. Bu kadar öngörülemeyen sayıdaki kadroların merkez teşkilat hizmetleri ve kanuni yükümlülükleri de hizmet amacımızın dışına çıkmaktadır. Gene bu konularda birlikte gerçekçi kadro tahminleri oluşturma çalışması yapabiliriz.

Karayolları Genel Müdürlüğünün değerli yöneticileri, çok iyi biliyorum ki, yukarıda kısaca değindiğim hususların hiçbiri sizin bilmediğiniz, hak vermediğiniz veya düzeltilmesine inanmadığınız hususlar değil. Zira bu hususların olumsuz sonuçlarını da hep beraber yaşıyoruz. Ancak biz eğer 100. Yılıımızda cumhuriyet olarak arzuladığımız hedeflere ulaşmak istiyorsak bu sorunlara ve daha genel olarak tüm konuşmacılarımızın burada dile getirdiği tüm konulara da çözümleri yine beraberce kendimiz üretmeliyiz. Bu inançla, huzurunuzda özellikle Sayın Genel Müdürümüzün himayesinde ve görevlendirmesiyle teknik müşavirlik konu başlığı için karşılıklı bir çalışma grubu kurulmasını ve birlikte çalışarak bu çözümü kolay konulara ivedi ve kalıcı çözümler üretmeyi öneriyorum. Genel Müdürümüze en yakın zamanda bir sonuç raporuyla çıkmayı ve bir sonraki sene yapacağımız 68. Konferansımızda artık bu konuları geride bırakmış olarak çok başka hedeflerin ve başarıların konuşmalarını yapmayı diliyoruz.

Bu vesile ile kurumunuza tekrar teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Sedef Erdoğan

Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği Başkan Yardımcısı